

DE KWESTIE

„De taal in deze nieuwe conceptkerndoelen spreekt sowieso weer boekdelen. De leerling 'handelt respectvol', 'geeft aan', 'verkent' en 'weegt af'. Dit gegoochel met werkwoorden, het is gewoon niet serieus te nemen”, vinden Meester en Bergsen. FOTO ANP/HH

OPINIE Erik Meester en Sarah Bergsen

Curriculumherziening stevent af op mislukking

Ga er maar aan staan als leraar in het basisonderwijs: kinderen 'computationele denkstrategieën' en 'digitale geletterdheid' bijbrengen. Erik Meester en Sarah Bergsen bogen zich over de vorige week gepresenteerde conceptkerndoelen en voorzien een nieuw curriculum-debacle.

De meeste mensen zijn het erover eens dat het nuttig is om in kaart te brengen wat onze leerlingen precies zouden moeten leren op school. Na de mislukte curriculumherzieningen Onderwijs2032 en Curriculum.nu zijn er weer clubjes bezig om het opnieuw te proberen: het formuleren van verse kern-doelen. Opnieuw onder leiding van Stichting Leerplanontwikkeling (SLO), in opdracht van het ministerie van Onderwijs. De huidige kerndoelen stammen uit 2006 en zijn zo vaag dat je er niks aan hebt en ze eventueel in de weg zitten.

Vage leergebieden

Toch gaat er ook nu weer een hoop fout. Zo is de dubieuze keuze van Curriculum.nu voor 'leergebieden' in stand gehouden. De traditionele vakken zoals aardrijkskunde, geschiedenis, biologie en techniek zijn steeds minder herkenbaar. Vage leergebieden zoals burgerschap en digitale geletterdheid winnen tegelijkertijd aan terrein.

Wat zou er mis zijn met een ambitieus landelijk curriculum waarin gewoon staat wat onze leerlingen per jaar, per vak, minimaal moeten leren? Kinderen een goede basis geven in het lezen, spellen, schrijven en rekenen. Veel kennis bijbrengen van de wereld. Dat is al moeilijk zat, blijkt uit de grote stapel van alarmerende onderwijsrapporten die de afgelopen jaren al gepubliceerd is.

Er is ook weer gekozen voor 'aanbodsdoelen' – jargon voor doelen waarvan nooit iemand

gaat of kan controleren of ze zijn bereikt. Zo'n aanboddoel is bijvoorbeeld 'De school zorgt voor een democratische cultuur'. Lekker vaag weer dus. 'Het gaat hierbij om... samen met leerlingen vormgeven van een democratische cultuur.' Dat schept een hoop verduidelijking! Maar niet heus.

Gegoochel

De taal in deze nieuwe conceptkerndoelen spreekt sowieso weer boekdelen. De leerling 'handelt respectvol', 'geeft aan', 'verkent' en 'weegt af'. Dit gegoochel met werkwoorden, het is gewoon niet serieus te nemen. Leraren willen graag weten wat ze hun leerlingen moeten leren; wat ze moeten beheersen om succesvol verder te kunnen

met hun schoolloopbaan. De conceptkerndoelen van burgerschap zijn zo vaag, daar zal niemand zich een buil aan vallen. Maar de nieuwe kerndoelen van digitale geletterdheid, dat is andere koek. Dat leerlingen tegenwoordig een beetje leren omgaan met een computer en een zoekmachine op het internet, dat zij de veiligheidsrisico's leren kennen van digitale omgevingen, dat is natuurlijk geen

gek idee. Maar het 'uitleggen hoe de resultaten van dataverwerking afhankelijk zijn van de herkomst, juistheid en volledigheid van de gebruikte dataset', 'gebruiken van computationele denkstrategieën bij het ontwerpen van een digitaal product' en 'gebruikmaken van programmeerconcepten: invoer en uitvoer, variabelen, operatoren, herhaling en controlestructuren'. Sorry hoor, dat gaat toch allemaal veel te ver? Hallo! Zo'n eenderde van de Nederlandse leerlingen kan niet eens normaal lezen en rekenen!

Techniek

En wie gaat dat de leerlingen dan eigenlijk leren? Techniek, de meeste leraren weten er de ballen van. En al die clubjes mensen op het SLO-kantoor, ze zouden het bijna vergeten: curriculumontwikkeling is mensenwerk en zou enkel in nauw contact met de realiteit op de werkvloer moeten plaatsvinden. Als dat niet gebeurt is de uitkomst vrijwel zeker: ze sterven af op weer een nieuwe mislukking.

Erik Meester is leraar en de grondlegger van de masteropleiding Curriculumontwikkeling voor Primair Onderwijs (CoPO) aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Sarah Bergsen is schooldirecteur en docent bij de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs (PWPO).

door
Ralph Dekkers

IN HET VIZIER

Orkaan

De Israëlische inzending voor het Eurovisie Songfestival, die vanwege zijn politieke lading herschreven moest worden, heet *Hurricane*. Een beetje zoals het werk van een correspondent in Israël de afgelopen vijf maanden voelde: een stevige orkaan. Dat is het nog steeds, maar in de stad waar ik woon – Tel Aviv – is de wind enigszins gaan liggen. De mensen hebben, zo lijkt het, het leven weer opgepakt. Al voelt het een tikje schizofreen.

Het land verkeert in oorlog terwijl elke avond de bars uitpuilen. Op veertig minuten rijden sterven kinderen van de honger, maar in de strandstad staat dagelijks een lange rij voor de Shake Shack, een Amerikaanse fastfoodketen die onlangs zijn eerste filiaal in Israël opende. Er worden zelfs weer volop housefestivals georganiseerd. Jongeren dansen op de vulkaan.

Wie verder kijkt, ziet dat er uiteraard wél meer aan de hand is. In het noorden van het land woedt een mini-oorlog, in het gebied rond Gaza keren pas nu de eerste mensen terug naar huis en in Jeruzalem is het gespannen vanwege de ramadan. De situatie kan bovendien van de ene op de andere dag omslaan: gaat het rond Libanon los, dan zullen naar verwachting drieduizend raketten op Israël neerdalen. Per dag.

Vooraf in mentaal opzicht is er veel veranderd. Als correspondent krijg ik van Israël's steevast de vraag hoe er in Nederland over hen wordt gedacht. De reden: ze voelen zich helemaal alleen staan. De gemiddelde Israëli kan er met

Steevast de vraag hoe men in Nederland denkt

zijn verstand niet bij dat nagenoeg de hele wereld zich bekommert om de vele slachtoffers in Gaza, maar bijna niemand de straat op gaat om te eisen dat Hamas de gijzelaars vrijlaat.

Een hand in eigen boezem is er niet bij. Kritiek op het legeroptreden blijft uit den boze. Ook door de meeste media, die pal achter de soldaten staan en nauwelijks de gruwelbeelden uit Gaza laten zien. Tot op zekere hoogte te begrijpen voor een land in oorlog, dat bovendien nauwelijks begonnen is met die verwerking van de massaslachting van 7 oktober.

Toch wringt het.

Toen twee weken geleden meer dan honderd Palestijnen omkwamen bij de bestorming van een hulpkonvooi, stelden Israëlische journalisten later op de dag in een persconferentie met premier Netanyahu daar geen enkele vraag over. Hoewel Israëlische soldaten toch verantwoordelijk werden gehouden voor in ieder geval een deel van de doden.

Wie als correspondent al enige tijd in het land werkt, ziet hoe de bevolking door de groeiende internationale kritiek steeds verder in haar schulp kruipt. Volgens de schrijver Yossi Klein Halevi, die ik recent interviewde, komt dat doordat Israël's in de 'ultieme Joodse nachtmerrie' leven: ze worden eerst afgeslacht en vervolgens als crimineel bestempeld. Maar, zo meent Halevi, Israël moet de kritiek ter harte nemen en 'morele verantwoording' afleggen bij zijn bondgenoten. Dat kan alleen met goede berichtgeving.